

lertid har Forf. haft Udholdenhed nok til at overvinde Vanskelighederne, og hans Skildring vidner om et sundt Blik for, hvad der har Betydning. Man følger med Interesse den lille Fremmedkolonis saare vekslende Tilskikkelser Aarhundrederne igennem og ser, hvilken Rolle Kirken har spillet som Baandet mellem de Danske og Norske i London. Med megen Kærlighed har Forf. dvælet ved de Landsmænd, der er naaet frem i første Linie, lige fra Billedhuggeren Cibber († 1700), hvis enkelte Værker han udpeger og afbilder, og til Storkøbmændene i sidste Aarhundrede.

Kr. E.

Den finske Historiker P. O. v. Törne har udgivet første Bind af *Don Juan d'Autriche et les projets de conquête de l'Angleterre, Étude historique sur dix années du seizième siècle 1568—1578* (1915). Forf. er fuldt hjemme i den omfangsrige Litteratur om Europas Historie i dette skæbnesvangre Tiaar, som begynder med Maria Stuarts Flugt til England, og hvori Slaget ved Lepanto, Bartholomæusnatten og Nederlændernes Opstand foregaar, og til hvad der er at lære af de trykte Kilder har han føjet nye Oplysninger, som han har fremdraget ved flittige Studier i Vatikanet og andre italienske Arkiver, medens han hvad angaar det spanske Statsarkiv i Simancas har maattet nøjes med Froudes Afskrifter og Uddrag i London. I det foreliggende Bind er Forf. egentlig endnu ikke naaet ind paa det, der har givet Bogen dens Titel; i den Tid, der fremstilles, indtil Midten af 70'erne, er der endnu intet om Planer til Erobring af England for Don Juans Vedkommende, idet Forf. selv og vistnok med god Grund hævder, at de Rygter, der i 1569 gik om et Projekt om den spanske Prins' Ægteskab med Maria Stuart, var ganske løse. Derimod gøres der omhyggeligt Rede for, hvad der i disse Aar peger frem mod Juans senere Planer. Han følger, hvorledes de engelske Katholiker arbejder ivrigt paa en Genrejsning af Katholicismen i England og til den Ende forhandler indgaaende med Maria Stuart paa den ene, Filip II og Paven paa den anden Side. Opstandsforsøgene slaas dog ned, og Filip tør ikke gribe ind; han overlader Afgørelsen til Stat-

holderen i Nederlandene, Hertugen af Alba, men denne er endnu forsigtigere end Kongen, forstaaeligt nok, eftersom han ser Opstanden ulme rundt om sig for sluttelig at slaa ud i lys Lue. Senere vender Forf. sig mod Juan d'Austria, skildrer ham i hans Opvækst og følger hans første selvstændige Virksomhed i Italien, lige til det Øjeblik, da han retter sine Tanker mod Nederlandene og dermed ogsaa mod Forholdet til England. Fuldt beherskende sit Stof forstaaer Forf. ogsaa at indordne det i én velformet Fremstilling; paa mange Punkter uddyber og berigtiger han vor Kundskab om Tiden. Ret sjældent som det er, at nordiske Historieforskere behandler et Spørgsmaal af almindelig Historie, maa man glæde sig hver Gang det sker og især, naar det gøres saa tilfredsstillende som Tilfældet er her.

Kr. E.

Dr. M. Cornicelius' paabegyndte smukke Udgave af *Heinrich von Treitschkes Briefe* fortjener at modtages med særlig Interesse; for Kendskabet ikke blot til en storslaet Personlighed, men tillige til det moderne Tysklands Idéindhold vil der ved dens Afslutning foreligge et meget betydningsfuldt Stof. Foreløbig er udkommet 2 Bind — 1912 og 1913 —, der tilsammen rækker til Midten af Aaret 1866. Et levende Indtryk faar man gennem disse impulsive Breve af Tr., hans Venskabsattraa, Vandreløst og poetiske Sans, hans rastløse Trang til at arbejde paa sin egen Udvikling og til at virke paa og med andre, hans mandige og sanddru Karakter, lysende Begavelse og glødende politiske Lidenskab.

Størst Opmærksomhed vil man vel nok fæste ved Brevene fra 1863—66, i hvilke Aar Tr. jo publicistisk optraadte overmaade virksomt. Ved Begyndelsen af Krigen med Danmark var han som de fleste andre for Augustenborgeren, men naar han taler om den tyske Fyrstes legitime Ret, der falder sammen med Nationens helligste Interesser (II, 304), saa er det dog klart, at det er paa de sidste, han lægger Eftertrykket. Og han, der i Anledning af den preussiske Presseforordning mente, at Folket burde gøre Oprør, saa snart et saadant havde Udsigt at lykkes (II, 269), bliver en begejstret Forsvarer af